

כתבת העולם הזה שרית ישי, שנכנסה

במשך ארבעה ימים לסידור הלחץ של

EST מדווחת על רגע אמת,

בני קורע לב, זעקות אחרישות-אוזניים,

ידויים אינטימיים, חשיפה מדהימה

ורגעים של התרוממות הרוח

קול הקול הקפיץ אותי ממקומי הוא היה מתכתי, לא-אנושי כימעט. כשנר- געתי הסתבר לי כי לשרלין אפרמו, המד- ריכה שהובאה במיוחד מארצות-הברית, יש מיקרופון צמוד ונייד, המופעל על-ידי שלט-רחוק ובטרייה, ומוצמד בדבק לגר- פה. הקול המתכתי והלא-אנושי ששמעתי, בקע מהמקומים. בנסיבות נורמליות הייתי קולטת זאת מייד, אך במעמד המרשים והמדדהים ההוא לקח לי זמן כדי להבין מה הולך איתי.

היא לא מצאה חן בעיני. עיניה הכחור- לות היו קשות. היא היתה לבושה ללא רבב, במכנסי גברדין ובחולצת משי תור- אמת. היא היתה מאופרת באיפוק ונעה בשביל שבין הכיסאות כמו פנתר. הקול שלה הפריע לי. אחרי-כך היא הזכירה לי את ג'ין פונדה, ובשלב מאוחר יותר נשים אחרות שהכרתי ולא אהבתי במיוחד. כי שהיא סיפרה על היחסים הנפלאים שיש להם עם שני ילדיה הנפלאים ועם בעלה- לשעבר הנפלא ועם החבר שלה הנפלא, החלטתי שהיא מושלמת מדי לטעמי ושיש לה תחת גדול. בשלב מאוחר יותר הה- לטתי שהיא לא נותנת לכולם הזדמנות שווה ושהיא בוחרת רק באלה שמתים לדבר ואינה פותחת את אלה שפחדים לדבר.

מישהו אמר לי תרימי את היד ותגידי לה את זה. הרמתי את היד והיא לא קר- אה לי. אז החלטתי שהיא רואה בעיניי שמי שאני מתנגדת לה ושהיא חוששת להתנגדים ואוהבת רק את אלה התפור- סים מראש על העניין של האסט. בהפ- סקה השנייה הסתבר לי שלא רק אני חושבת כך. יש עוד רבים אחרים.

ידיד שלי, אורי, שעבר את האסט והפך חסיד מושבע ועוזר, חיך מאוון לאוון כשסיפרתי לו מה אני חושבת על שרלין. הוא אמר לי: "את בדרך הנכונה, את מפתחת כלפיה אנטגוניזם בריא."

אני לא יודעת אם הסכמתי עם אורי באותו רגע, אך דבר אחד היה ברור לי מעל לכל ספק: במרתון הזה אני כבר לא עיתונאית, אני משתתפת מן השורה. היום הראשון היה יום מתיש של זיבולי- שכל, שלרובם לא הקשבתי. רחל דגן, ממייסדי האסט בישראל, אמרה לי: "זה בסדר, ככה זה צריך להיות". נעתי בכי- סא בחוסר מנוחה והיה לי חם. גרדמתי לסירוגין. חלצתי את הסנדלים, הפשלתי את המיכנסיים, חיטטתי בארנק. עשיתי כל דבר אפשרי כדי להסיח את הדעת מהקול המתכתי של שרלין אפרמו ולא הצלחתי. כשחזרנו מאחת ההסקקות (מלבד הפסקות בית-שימוש בנות 25 דקות כל אחת) הסתבר לנו, כי אחד מאיתנו לא חזר לאולם. בירור קצר העלה כי צעירה ירושלמית פרשה מבלי להודיע דבר לי- איש. ביום השלישי פרשו שלושה מש- תתפים נוספים, ביניהם העיתונאי רזי ברקאי. בשלב זה חזרה שרלין אפרמו על ההצעה שהעלתה בבוקר, ואמרה שמי שרוצה לפרוש ירים את ידו ויקבל את כספו בחזרה.

הגיע השלב שנקרא בשפת האסט "התה- יליכים", ליתר דיוק אקרא לו כאן "תה- גיליים". אינני זוכרת את סדר התרגילים ובאיזה מהימים התקיימו. היחס שלי לי- אסט ולתרגילים הוא כמו לידה. כואב כואב, אך כשבאים לספר על עוצמת ה- כאב, העוצמה מיטשטשת וקשה לתאר או- תה במילים.

"אנשים מבוגרים הם מטורפים"

אני זוכרת שבאחד התרגילים התי- בקשנו לעצום את עינינו וליהרצו במישש שבחרנו לעצמנו מתוך מילולל של כמה אפשרויות. המישש צריך היה לבטא את הפחד שלנו ממשו - מעזיבה, מלהיות לבד, מלאבד אהבה, מהמות, מ- החיים. איש איש התרכז במישש, כשעיי- ניו עצומות. אני בחרתי בפחד מעזיבה. עצמתי עיניים, ולפי הוראות של שרלין אפרמתי מקום בכך רגלי השמאלית. אחרי כך בכך רגלי הימנית. לאט לאט איתרתי, לפי ההוראות, נקודות בכל חלקי גופי, כשכל הזמן שרלין מקדישה שעלינו להו- ציא מתוך אותן נקודות את הכאב הי- אצור בתן. הכאב שאנו נושאים בתוכנו מזה שנים ארוכות.

בשלב מסוים התשמעה קסטה ובה רחש גליים, ואנחנו התבקשנו להיות בחוף עזוב, איישי. בחרתי בחוף של פלייה בלאנקה, ולא הצלחתי בשום פנים ואופן להתרכז בחולות הלבנים ובים הצלול של החוף המכסיקאי ההוא. גם לא הצלחתי לאתר נקודות בגופי והיפשתי לשווא את

הכאב האצור בהן. ראיתי שלא הולך, עברתי לחוף הים של איסט. חיפשתי את החווייה שחוויתי על אותו אי יווני ולא מצאתי אותה במיסגרת התרגיל של האסט.

חורתי הביתה, לחוף שרתון בתל-אביב, ומצאתי שם את כל החברה. ובעוד אני מנסה לאתר את הביקני של זאת ולתי- זכר בבדיחה של זה, התחלתי לשמוע קולות מוזרים. לא יכולתי להאמין למש- מע אוזני. קולות בכי, חירחורים, אנקות.

גרים הם אנשים מטורפים" אמר לי מאוחר יותר.

אנשים נזקקו לשקיות הקאה - קיבי לו אותן. מי שזקק למסחטת-נייר הרים את היד. הזמן עמד מלכת, ואני רגועה כעת לחלוטין. התחלתי ליהנות מהסיטור- אציה. היתה זו הנאה לאידי, לא אהבתי אותה. שמחתי לגלות שיש אנשים שיש להם בעיות גדולות משלי. חיכתי לעצמי בשביעות-רצון. בשלב מאוחר יותר התי- פסרתי לחלוטין משביעות-הרצון המטופשת

לפחד, לצרות מאימה. לא הצלחתי לבצע את התרגיל. לא הצלחתי לצרות. אני לא צורחת כשאני פוחדת, אני משתתקת מאימה.

הצרחות באולם היו מתרישות אוזניים. צרחות לא אנושיות. הרעש היה בלתי נסבל. אני לא יכולתי לצרות, בשום פנים ואופן. אך זעקות איומות וגוראות פילחו את האולם. אם קודם הרגשתי כמו בקן הקוקייה, כעת הרגשתי כאילו כל בתי- החולים, בתיים ועכו וטלבייה ושלוחות ויוכרוני-יעקב, התאחדו, וכל המאושפוסים שלהם צורחים ביחד ושוועתם עולה הי- שמימה. בשלב זה אמרתי לעצמי אל תהיי פרייית, אימה עוד בעולם תינתן לך ההזדמנות לצרות ככה, הצרחי, מה יש לך להפסיד.

התחלתי לצרות, ולפתע שמעתי מצד ימין קול נואש אומר באנגלית: אני פוחד, פוחד פוחד. נזכרתי שישבתי ליד האדם המבוגר, החי עם קוצב-לב. האיש חי יום- יום עם הפחד הנורא מפני המוות. הפחד שלו היה מהמם. אולי זה נתן לי את הדחף הסופי והתחלתי לצרות. הקולות שהוצאתי מפי לא דמו לשום דבר. היתה נדמה לי שאני צורחת כמו סירנה של אמבולנס. אחרי-כך היתה נדמה לי שזו סי- רנה של מצב חירום.

נזכרתי כשהייתי ילדה קטנה, פחדתי פחד מוות מסירנות. אבא שלי סיפר לי, שסירנה היתה גורמת לי כתינוקת לצרות צרחות איומות, ובמילחמת השיחור, שבה נולדתי, נשמעו הרבה סירנות בירושלים.

הכירו זה את זה קודם לכן, אמרו את האמת, ולא אחת היו דיבריהם בבחינת הלם. כתוצאה מהקירבה האינטימית נפלו כל המחיצות, ונוצרו חברויות חדשות, בהן חברויות אינטימיות.

נזכרתי גם בדבר מה ששכחתי לחלוטין במשך שנים ארוכות, אולי עד שהייתי בת חמש. בכל פעם שהיה נשמע ברדיו הסיי- מן המוכר של החדשות, הייתי מתחבאת בתוך הארון או מתחת למיטה. מפחד, כנראה.

תוך כדי הזיכרונות האלה השתנה קול הצרחות שלי ואני הרגשתי שאני צורחת החוצה את כל התרא שהצטבר לי במשך השנים. "החוצה החוצה, חרא", מצאתי את עצמי אומרת לעצמי ללא קול. כשזה הסתיים הייתי תשושה מרוב עייפות והרסה לחתיכות. זאת היתה חווייה אדי- רה, אבל אני עדיין טענתי שאני לא מרי- גישה כלום.

מטח פגזים מהעיר העתיקה

הקטעים האהובים עלי ביותר היו הקטעים שבהם התחלקו אנשים ב- חוויותיהם עם אנשים אחרים. נדמה היה לי כי האנשים המתחלקים הם אותם שלא העזו לדבר על עצמם קודם לכן. אולי מעולם. הסיפורים היו אנושיים, מזועזעים, נוגעים ללב.

כששאלתי את רז אפורי, איך הרגיש כששמע את הסיפורים, הוא אמר לי: "הסיפורים הפתיעו אותי אך לא יזעזעו (המשך בעמוד 58)

בשלב מסוים התבקשו משתתפי האסט לשבת זה מול זה, להביט אחד לשני בעיניים, ולהגיד מה הם חושבים אחד על השני, האנשים, שלא

הוא, ולמדתי לכבד ולהעריך את אלה שהעזו לחשוף עצמם בצורה מדהימה ולגלות לנו את הפרטים האינטימיים ביותר מחייהם, ולעזור לנו בכך להבין בעיות שלנו מבלי שנצטרך להתחלק בהבנה עם כל האחרים.

כששרלין החזירה אותנו אל האולם, ופקחנו את העיניים, נשמעה אנחת רווחה באולם. זו היתה חווייה קשה לכולם. באחד התרגילים התבקשנו לעמוד שורה שורה, מול 250 איש באולם, כשרלין ומייקל מסתובבים וצועקים לנו שאנחנו שווים לתחת. מכונות, אדיטיים, חנטרישים, ועוד כאלה ביטויים. על הבמה התחוללו מראות מדהימים. אנשים התעלפו, בכי, עיוותו את גופם.

כשהגיע תורי לעמוד על הבמה הרי- גשתי שהם אזורי מפני. הרגשתי לבנה כמו קיר. אחרי-כך מייקל התחיל לדבר על אבא ואמא, אמא ואבא, ואני הבטתי באדם שישב מולי והדמעות, מבלי שתהיה לי שליטה על כך, זלגו על לחיי. חשבי תי על אבא שלי וכמה שאני אוהבת אותו. אחרי שבכתי הרגשתי קלה. סוף-סוף אני באסט, כמו כולם. קורים לי דברים, והאיש הקטן היושב מאחורי המוח אומר לי, "איה אסט מה אסט, את יודעת שאת אוהבת את אבא שלך ואת בוכה כל פעם שאת מתגעגעת". תרגיל נוסף היה תרגיל הפחד. התי- בקשנו לשבת מיוחקים זה מול ופשוט

עין מול עין

וכל אותו זמן קולה המרגיע של שרלין ברקע: הוציאו מתוכם את כל הכאב, הסבל, ההשפלה שנושאם כל השנים. הניי- חו לכאב לשאת אותכם. לכו איתו לכל מקום שיוביל אתכם.

את אחד מאיתנו הוביל הכאב רחוק מאוד. קול מוזעזע של גבר פילח את האולם. הוא בכה בכי איום וגורא, והקר- לות באו מכל הכיוונים. יללה נוראה, מימיני. אני מנסה לזכור את פרצופה של האשה שישבה לימיני, את הגבר מצד שמאל, הצורה בקול מוזעזע כל-כך. הרי- גשתי כמו בקן הקוקייה. לא יכולתי להאז- מין למישמע אוזני. הצרחות, הבכי, קולה של שרלין ומרחוק קולות של תזמורת חתונה המנגנת באולם החתונות הסמוך.

צורחת כמו סירנת אמבולנס

הייתי מוכרחה לפקוח עיניים כדי שלא להיגנב. כשפקחתי אותן הסתבר שאני לא הנורמלית היחידה בשטח. יש עוד. מתוך 250 האנשים, אולי 20 עושים את הרעש הנורא הזה. בזווית עיני גיי- ליתי את רזי אפורי, בנה בן ה-13 של חברתי הדסה, שעבר את האסט. רזי ארץ בלתי-בשלב מאוחר שאלתי אותו, אם נבהל מהצעקות. הוא אמר לי שנדהם מהצעקות, לא נבהל מהם. "אנשים מכרי-